

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ การรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก และการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร” นี้ เป็นการวิจัยสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดในเรื่องของประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้คือ

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 13-21 ปี

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากวิธีเปิดตารางของ Taro Yamane (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537 : 33) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5% จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถยอมรับผลการวิจัยได้ คืออย่างน้อย 389 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วนจำแนกตามพื้นที่ (Quota Sampling) โดยแบ่งเป็นเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน และเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก กำหนดพื้นที่สำหรับการทำวิจัยเขตละ 4 พื้นที่ ได้ดังนี้คือ เขตกรุงเทพฯ ชั้นใน ประกอบด้วย สยามสแควร์, ศูนย์การค้ามาบุญครอง, ศูนย์การค้าเวสต์เกตเซ็นเตอร์ และห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ลาดพร้าว ส่วนเขตกรุงเทพฯ ชั้นนอก ประกอบด้วย ศูนย์การค้าฟิวเจอร์ปาร์ก รังสิต, ศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ รามอินทรา, ศูนย์การค้าซีคอนสแควร์ ถนนศรีนครินทร์ และศูนย์การค้าเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า

ในแต่ละสถานที่ดังกล่าวข้างต้นนั้น ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างพื้นที่ละ 50 คน เพื่อให้ได้ตัวอย่างครบตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ดูตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างประกอบ)

เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นใน	จำนวน	เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นนอก	จำนวน
สยามสแควร์	50	ศูนย์การค้าฟิวเจอร์ ปาร์ค รังสิต	50
ศูนย์การค้ามานูญครอง	50	ศูนย์การค้าแฟชั่น ไอส์แลนด์ รามอินทรา	50
ศูนย์การค้า เวสต์เทรคเซ็นเตอร์	50	ศูนย์การค้าซีคอน สแควร์ ศรีนครินทร์	50
ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัล ลาดพร้าว	50	ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า	50
รวม	200	รวม	200

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ ได้แก่

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มวัยรุ่นไทย ประกอบด้วย เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา และระดับรายได้ ส่วนบุคคล
2. การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสังคมตะวันตก ประกอบด้วย สื่อโทรทัศน์, สื่อวิทยุ, สื่อภาพยนตร์ และสื่อ นิตยสาร
3. การรับรู้ (Perception) เกี่ยวกับสังคมตะวันตก ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ในภาพรวมของสังคม ตะวันตก และการรับรู้ในแบบแผนการใช้ชีวิตของวัยรุ่นในสังคมตะวันตก
4. การใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตก อันได้แก่ รูปแบบการแต่งกาย, รูปแบบการรับประทานอาหาร, รูปแบบการพูดหรือการสื่อความหมาย และรูปแบบการแสดงออกทางความคิดและอารมณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) โดยกระบวนการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยมีดังนี้

1. การวิเคราะห์การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสังคมตะวันตกของสื่อมวลชน ประกอบกับข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสังคม และวัฒนธรรมมวลชน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างประเด็นคำ

ถามสำหรับการวัดตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ และการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตก เพื่อให้ได้ประเด็น สำหรับการศึกษาวิจัยครบถ้วน ถูกต้อง และเที่ยงตรง

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ทำวิจัยได้นำ เครื่องมือดังกล่าวไปทดสอบความตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยขั้นตอนในการ ทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือมี 2 ขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมในการนำไปเก็บข้อมูลจริง

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบ สอบถามไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร อายุ 13-21 ปี ซึ่งไม่ ใช่วงุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาค่า Reliability จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 7.5 โดยกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นได้ขั้นต่ำ .70

สำหรับเนื้อหาของคำถาม แบ่งได้เป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1** คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
ซึ่งได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ระดับรายได้ส่วนบุคคล ที่มาของรายได้ และสถานที่เกิดหรือภูมิลำเนาเดิม จำนวน 6 ข้อ
- ตอนที่ 2** คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสังคมตะวันตก
ซึ่งประกอบด้วย การชมรายการ โทรทัศน์ การฟังรายการวิทยุ การชมภาพยนตร์ และการอ่านนิตยสาร จำนวน 15 ข้อ
- ตอนที่ 3** คำถามเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก
ซึ่งประกอบด้วยภาพรวมของสังคมตะวันตก และการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกของวัยรุ่นในสังคมตะวันตก จำนวน 23 ข้อ ซึ่งได้มีการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .8126

ตอนที่ 4

คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบสังคมนะวันตก

ซึ่งประกอบด้วยคำถามต่าง ๆ การรับประทานอาหาร การพูดและการแสดงออกทางความคิดและอารมณ์ จำนวน 12 ข้อ ซึ่งได้มีการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .7156

เกณฑ์การให้คะแนน

การกำหนดคะแนนคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการวัดค่าตัวแปรต่างๆ เพื่อการประมวลผลทางสถิติ มีเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้คือ

1. การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสังคมนะวันตก

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อะวันตก จำนวน 15 ข้อ กำหนดระดับคะแนนเพื่อการคำนวณดังนี้

เปิดรับ สื่อะวันตกทุกวัน	5	คะแนน
เปิดรับสื่อะวันตกเกือบทุกวัน	4	คะแนน
เปิดรับสื่อะวันตกไม่แน่นอน	3	คะแนน
เปิดรับสื่อะวันตกนานๆ ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเปิดรับสื่อะวันตกเลย	1	คะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำคะแนนจากการกำหนดดังกล่าวข้างต้นมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีการเปิดรับสื่อในระดับต่ำมาก
คะแนนระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีการเปิดรับสื่อในระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีการเปิดรับสื่อในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีการเปิดรับสื่อในระดับสูง
คะแนนระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีการเปิดรับสื่อในระดับสูงมาก

2. การรับรู้เกี่ยวกับสังคมนะวันตก

การวัดตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับสังคมนะวันตก จำนวน 23 ข้อ กำหนดการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำคะแนนจากการกำหนดดังกล่าวข้างต้นมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- คะแนนระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกน้อยมาก
- คะแนนระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกค่อนข้างน้อย
- คะแนนระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกปานกลาง
- คะแนนระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกค่อนข้างมาก
- คะแนนระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกมาก

3. การใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตก

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตก จำนวน 12 ข้อ กำหนดการให้คะแนนดังนี้

บ่อยมาก	5	คะแนน
บ่อย	4	คะแนน
บางครั้ง	3	คะแนน
นานๆ ครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำคะแนนจากการกำหนดดังกล่าวข้างต้นมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- คะแนนระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกในระดับต่ำมาก
- คะแนนระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกในระดับต่ำ
- คะแนนระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกในระดับปานกลาง
- คะแนนระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกในระดับสูง
- คะแนนระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและทีมงานได้ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากศูนย์การค้าที่ได้กำหนดไว้ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2542 จนถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2542 รวมใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้นหนึ่งเดือน

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 7.5 เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผู้วิจัยวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางแสดงการแจกแจงความถี่ และคำร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลในแบบสอบถามส่วนต่างๆ ได้แก่ คุณลักษณะทางประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ, ระดับอายุ, ระดับการศึกษา, ระดับรายได้, แหล่งที่มาของรายได้, และสถานที่เกิดหรือภูมิลำเนาเดิม รวมถึงพฤติกรรม的开รับสื่อเกี่ยวกับสังคมตะวันตกของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

เป็นการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละข้อดังนี้

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 วัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกแตกต่างกัน

- ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบ t-test เพื่อทดสอบค่าความแตกต่างของการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก (ตัวแปรตาม) กับเพศชายและเพศหญิง (ตัวแปรต้น)

- ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เพื่ออธิบายความแตกต่างของการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก (ตัวแปรตาม) กับตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ (ตัวแปรต้น)

การทดสอบสมมติฐานที่ 2

การเปิดรับสื่อตะวันตกของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก

ใช้การวิเคราะห์สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสังคมตะวันตก (ตัวแปรต้น) และการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก (ตัวแปรตาม)

การทดสอบสมมติฐานที่ 3

การรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตกมีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ใช้การวิเคราะห์สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับสังคมตะวันตก (ตัวแปรต้น) และ การใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตก (ตัวแปรตาม)

การทดสอบสมมติฐานที่ 4

การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสังคมตะวันตกมีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตกของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ใช้การวิเคราะห์สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับสังคมตะวันตก (ตัวแปรต้น) และ การใช้ชีวิตแบบสังคมตะวันตก (ตัวแปรตาม)